

Številka: Up-306/17-6

Datum: 27. 6. 2017

SKLEP

Senat Ustavnega sodišča je v postopku za preizkus ustavne pritožbe, ki jo je vložila Ramiza Krivić, Stahovica, ki jo zastopa Zdenka Rekar, odvetnica v Ljubljani, na seji 27. junija 2017

sklenil:

1. Ustavna pritožba zoper sklep Višjega sodišča v Ljubljani št. II Ip 4101/2016 z dne 11. 1. 2017 v zvezi s sklepom Okrajnega sodišča v Kamniku št. I 74/2016 z dne 25. 11. 2016 se sprejme v obravnavo.

2. Do končne odločitve Ustavnega sodišča se zadrži opravljanje izvršbe v zadevi Okrajnega sodišča v Kamniku št. In 38/2015.

OBRAZLOŽITEV

1. Sodišče prve stopnje je na podlagi pravnomočnega sklepa o plačilu sodnih penalov Okrajnega sodišča v Kamniku št. In 118/2014 z dne 5. 1. 2015 na predlog upnika dovolilo izterjavo sodnih penalov, ker pritožnica še ni izpolnila svoje nedenarne obveznosti. Ugovoru pritožnice je sodišče prve stopnje delno ugodilo in je sklep o izvršbi I 74/2016 razveljavilo v delu, ki se je nanašal na plačilo sodnih penalov v znesku 1.600 EUR za čas od 20. 10. 2015 do 4. 11. 2015. V preostalem je njen ugovor zavrnilo. Zavrnilo je tudi njen predlog za odlog izvršbe. Svojo odločitev je oprlo na ugotovitev, da pritožnica svoje obveznosti po pravnomočnem izvršilnem naslovu še ni izpolnila, saj ni odstranila vrat, pregradne stene, postavljene neposredno na stopnišče, ter premičnih stvari na stopnišču, za katere se je v dokaznem postopku izkazalo, da so njene in ne od upnika. Zavrnilo je tudi njen ugovor, da upnik z vložitvijo predlogov za izvršbo za izterjavo sodnih penalov zlorablja svoje pravice. Po presoji sodišča lahko upnik vse do vložitve predloga za izvršbo za izpolnitev pritožničine nedenarne obveznosti zahteva kot prisilno sredstvo, da pritožnica svojo

obveznost izpolni, plačilo sodnih penalov. Teku sodnih penalov pa se pritožnica lahko izogne tako, da v celoti izpolni z izvršilnim naslovom ji naloženo obveznost. Višje sodišče je zavrnilo pritožbo pritožnice. Strinjalo se je z zaključki in materialno presojo sodišča prve stopnje in dodalo, da odločitev upnika, da za uveljavljanje svoje terjatve izbere institut sodnih penalov, sama po sebi še ne pomeni, da upnik svoje pravice zlorablja. V obravnavnem primeru, ko se pritožnica izpolnitvi obveznosti izrecno upira, namen njene nederarne obveznosti pa tudi sicer ni bil dosežen, sodni penali ne služijo spremembi nederarne obveznosti v denarno, temveč ohranjajo svojo funkcijo uresničevanja upnikove pravice do sodnega varstva in pritiska na pritožnico, da spoštuje pravnomočno sodno odločbo in da svojo obveznost, ki iz nje izvira, tudi izpolni. Zato o upnikovi zlorabi pravice ni mogoče govoriti. Po presoji Višjega sodišča se pritožnica izpolnitvi svoje obveznosti po izvršilnem naslovu s sklicevanjem na ustavne pravice ne more uspešno izogniti.

2. Pritožnica zatrjuje kršitev 14., 22., 23., 25., 34., 35. in 36. člena Ustave. Ne strinja se s formalistično togo in ustavno neskladno razlago 269. člena Obligacijskega zakonika (Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo –OZ) in 212. člena Zakona o izvršbi in zavarovanju (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 28/09, 51/10, 26/11, 53/14 in 54/15 – v nadaljevanju ZIZ), da so sodni penali dovoljeni, ker je njena obveznost nederarna. Po mnenju pritožnice se navedena določba ZIZ nanaša izključno na nederarne terjatve, ki jih ne more izvršiti nihče drug kot samo dolžnik. Po izvršilnem naslovu pa lahko dejanje opravi bodisi pritožnica bodisi tretja oseba na njene stroške. Izpolnitev nederarne terjatve zato ni odvisna izključno od pritožnice. Meni tudi, da bi morala biti odločitev sodišča o določitvi in izrekanju sodnih penalov razumna in ustavnoskladna, sorazmerna z domnevno kršitvijo in neizvršeno sodno odločbo. Izrekanje in dosojanje nesorazmerno visokih penalov v njenem primeru naj bi bilo nedopustno in bi zanj pomenilo nečloveško prisilo, da sama vzpostavi v svojo škodo nezakonito in človeka nevzdržno stanje ter svoje stanovanje spremeni v javno dostopen prostor. Pritožnica navaja, da bo z izterjavo penalov prisilno ostala brez stanovanja, ki ga je kupila. Upnik pa naj pri izvrševanju svojih pravic ne bi bil oviran pri dostopu do svojega stanovanja in kleti. Zato meni, da upnikova zahteva po določitvi in izterjavi sodnih penalov pomeni zlorabo pravice in prava v njeno škodo ter posega v njeno premoženje in temeljne človekove pravice. Sodni penali naj bi za upnika pomenili le materialno zadoščenje, zanj pa poseg v njeno materialno in stanovanjsko eksistenco ter v njeno z Ustavo zagotovljeno pravico do nedotakljivosti stanovanja, zasebnosti in dostojanstvo. Upnik naj bi vložil izvršilni predlog za izvršitev sodbe Okrajnega sodišča v Kamniku št. P 49/2012 z dne 12. 2. 2014 šele, ko so sodni penali presegli vrednost njenega stanovanja. Sodišču zato očita, da je togo sledilo izključno le pravici upnika po spoštovanju sodne odločbe, ne pa tudi njeni ustavni pravici do enakopravnega sodnega obravnavanja, do ustavnoskladne in sorazmerne sodne odločitve. Pritožnica meni, da v nedotakljivost njenega stanovanja tudi pravnomočna sodna odločba ne bi smela posegati, ker ne obstajajo za to pravno utemeljeni razlogi. Zagotavljanje izvršitve formalno pravnomočne sodne odločbe, ki materialno pravno ni

ustavnoskladna in v skladu s temeljnimi človekovimi pravicami, z izrekanjem sodnih penalov, ki posegajo v njeno existenco, naj ne bi bilo v skladu s pravno državo in načelom pravičnosti in poštenosti. Sodni penali v konkretnem primeru naj ne bi služili legitimnemu cilju niti zasledovali pomen zagotovitve spoštovanja sodne odločbe. Pritožnica naj bi ves čas zatrjevala, da je določitev sodnih penalov prekomeren ukrep glede na izvršljiv naslov. Sodišče naj tega ne bi upoštevalo in naj bi sledilo le striktnemu kaznovanju pritožnice z izrekanjem sodnih penalov, vse z namenom, da se ne glede na posledice in kršitve njenih človekovih pravic, izvrši sodna odločba.

3. Pritožnica predlaga, naj se zadrži opravljanje izvršbe na nepremičnini v njeni lasti, v zadevi št. In 38/2015, kateri so pridružene zadeve št. In 53/2015, št. In 72/2015 in št. I 74/2016 zaradi izterjave sodnih penalov. Predlaga odložitev izvršitev sklepa št. In 38/2015 in pridruženega sklepa o izvršbi št. I 181/2016 o izterjavi sodnih penalov s prodajo stanovanja pritožnice. Zahteva povrnitev stroškov postopka z ustavno pritožbo.

4. Senat Ustavnega sodišča je ustavno pritožbo sprejel v obravnavo. O njeni utemeljenosti bo odločalo Ustavno sodišče, ki bo presodilo, ali so bile z izpodbijano sodno odločbo kršene pritožnične človekove pravice oziroma temeljne svoboščine (1. točka izreka).

5. Za pritožnico bi nadaljevanje izvršilnega postopka iz 2. točke izreka, v katerem je bil izdan izpodbijani sklep, lahko pomenilo nastanek težko popravljivih škodljivih posledic. Prodaja nepremičnine, v kateri prebiva, v izvršilnem postopku zaradi terjatve v višini 15.300 EUR bi za pritožnico pomenila izgubo prebivališča, kar bi zanjo ob morebitni kasnejši ugoditvi ustavni pritožbi pomenilo težko popravljive škodljive posledice. Za nasprotno stranko, tj. upnika, pa odlog izvršilnega postopka ne more povzročiti težko popravljivih škodljivih posledic. Odlog zanj pomeni le, da bo sodišče nadaljevalo postopek po odločitvi Ustavnega sodišča v tej zadevi. Zato je Ustavno sodišče na podlagi 58. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) do svoje končne odločitve zadržalo postopek izvršbe v zadevi Okrajnega sodišča v Kamniku št. In 38/2015 (2. točka izreka). Zadržanje pomeni, da izvršilno sodišče od trenutka prejema tega sklepa pa vse do končne odločitve Ustavnega sodišča navedenega izvršilnega postopka ne bo smelo nadaljevati.

6. Senat je sprejel ta sklep na podlagi drugega odstavka 55.b člena in 58. člena ZUstS ter prve alineje drugega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10 in 56/11) v sestavi: predsednica senata dr. Dunja Jadek Pensa ter člana dr. Etelka Korpič – Horvat in dr. Marijan Pavčnik. Sklep je sprejel soglasno.

dr. Dunja Jadek Pensa
Predsednica senata